

PEDAGOGISKT MATERIAL TILL

FARLIGT

INLEDNING

PEDAGOGISKT MATERIAL TILL FÖRESTÄLLNINGEN FARLIGT

Detta fördjupningsmaterial är baserat på Banditsagors föreställning *Farligt*, av Alexandra Loonin.

Farligt är en fristående uppföljare till Banditsagors föreställning *Hemligt*, riktar sig till barn från 12 till 14 år och spelas på en buss utanför skolan. Manuset är framtaget i dialog med en referensklass åk 7 från Möllevångsskolan i Malmö.

Det pedagogiska materialet består av fristående övningar som kan kombineras och anpassas efter behov, önskemål och målgrupp. Materialet är till för att inspirera och stödja dig som pedagog i ditt arbete med uppföljningen av er gemensamma teaterupplevelse.

I materialet finner du både enklare och mer utmanande analys, drama- och skrivövningar. Du som pedagog är fri att välja en eller flera av de övningar som passar dig och gruppen bäst.

Tips! REC

Eftersom föreställningen *Farligt* innehåller ljud och inspelad text kan ett passande och lustfyllt sätt att arbeta med övningarna vara att låta eleverna spela in sina texter och lyssna på varandra.

Har du frågor eller vill ge feedback på vårt pedagogiska material?

Hör gärna av dig till kontakt@banditsagor.se.

ANALYSERA OCH SAMTALA OM FÖRESTÄLLNINGEN

Ett sätt att påminna er om föreställningen kan vara att låta var och en nämna tre saker som de minns, det första som dyker upp. Du som pedagog får gärna själv nämna tre saker som du minns från föreställningen. Låt detta gå i ett flöde utan att på något sätt kommentera eller värdera varandras minnen.

Utgå därefter från nedanstående struktur (**1. BESKRIVA, 2. TOLKA, 3. REFLEKTERA**) där första steget är att så konkret som möjligt beskriva vad ni sett och hört i föreställningen. Andra steget är att tolka, det vill säga ställa er frågan "varför?" till era beskrivningar. Och det sista steget i analysövningen är att reflektera och associera friare. Låt det finnas utrymme för olika tolkningar och reflektioner och undvik att värdera rätt och fel. Ställ gärna följdfrågor som "hur menar du då?" och "kan du ge ett exempel?" för att fördjupa ert samtal.

Nedan följer en tydlig struktur och exempel på frågor ni kan använda. Som pedagog får du gärna fylla på med egna frågor allt eftersom samtalet utvecklar sig. Anteckna gärna stödord längs vägen för att lättare hänga med och återkoppla i de tre stegen.

1. BESKRIVA - Vad såg och hörde ni?

När och hur började föreställningen?

Hur var personerna mot varandra?

Var utspelade sig föreställningen?

Vad gjorde personerna?

Vilka personer var med i föreställningen?

Fanns det några saker/rekvisita som användes?

Hur såg de ut och vad hade de på sig?

Hur användes ljud i föreställningen?

Hur pratade personerna i föreställningen?

Vilka röster hördes i föreställningen?

Vad hade de gemensamt och vad skilde dem åt?

Hur använde sig föreställningen av tempo och rytm?

2. TOLKA - Ställ frågan "varför?" till era beskrivningar

Varför såg spelplatsen och rummet ut just så?

Varför var personerna klädda på det viset?

Varför pratade personerna på det viset?

Varför betedde personerna sig som de gjorde mot varandra och vad fick det för konsekvenser

3. REFLEKTERA - fria associationer!

Med vilken känsla lämnade ni föreställningen?

Vad har föreställningen fått er att tänka på?

Vilken av personerna i föreställningen skulle ni helst vilja vara och varför?

Vilken skulle du inte vilja vara?

Var det någon person ni kände extra mycket eller lite sympati för?

Fanns det något personerna gjorde i föreställningen som ni tyckte var rätt/fel?

Vad finns det för andra föreställningar, böcker, filmer osv som har samma tema eller ger samma känsla?

Vad är likheterna och skillnaderna i så fall?

Vad tror ni att syftet med föreställningen var? Varför ville upphovspersonerna, de som gjort föreställningen, visa er den?

Vad kunde upphovspersonerna tänkt på eller gjort annorlunda?

ÖVNINGAR

HETA STOLEN

Samla gruppen sittandes på stolar i en ring utan bord eller bänkar. Se till att det finns en extra tom stol i ringen. Du som leder övningen kommer med ett påstående och håller man med om det som sägs reser man sig och byter plats med någon. Om bara en person reser sig sätter den sig på den tomma stolen. Håller man inte med eller är tveksam, sitter man kvar på sin plats. När alla är färdiga kan du som pedagog ställa följdfrågor om varför någon valde det ena eller det andra.

Exempel på påståenden:

Sanne, Ronja och Oskar var bra vänner.

Sanne, Ronja och Oskar brydde sig om varandra.

Ronja ville åka på utflykten.

Mira och Ronja var kära i varandra.

Kim ville vara kompis med Oskar

Oskar och Sanne hjälptes åt att gömma bussnycklarna.

Ronja blev utpressad av Kim.

Ronja valde att inte skicka nakenbilden till Kim för att skydda Oskar.

Ronja och Sanne borde ha ringt polisen.

Oskar, Sanne eller Ronja borde ha berättat om filmen för en vuxen.

Oskar hade ingen aning om vad han hade gjort på festen förrän Ronja berättade det.

Mira blev utsatt för ett övergrepp när Oskar kissade på sängen där hon låg.

Oskar blev utsatt för ett övergrepp när han blev filmad.

Oskar borde straffas för vad han gjorde på festen.

Kim gjorde flera olagliga saker.

Det är Kims fel att Oskar krockade bussen.

DRAMAÖVNING: FORUMTEATER

Återskapa situationer ur pjäsen och hitta alternativa lösningar på problemen som rollfigurerna står inför.

Detta är en övning som har sitt ursprung i forumteater. Forumteater är en teaterform som fungerar som ett forum för diskussion och ett sätt att pröva strategier för förändring. Tanken med övningen är att genom gestaltning få en ökad förståelse för de fiktiva personerna i dramat. Du får möjlighet att "gå i någon annans skor" och pröva på en svår situation, men i ett tryggt rum. Som grupp får ni möjlighet att diskutera och pröva praktiska förändringar.

Dela upp er i grupper om tre. Tänk tillbaka på föreställningen och välj en situation i pjäsen där rollfigurerna ställs inför ett eller flera problem som de försöker lösa. Hur försökte Sanne, Oskar och Ronja lösa problemen?

Exempel på situationer:

1. Sanne vill inte åka på utflykten och tar hjälp av Oskar för att gömma bussnycklarna.

2. Ronja får en film från Kim på Oskar och Mira. På filmen ser hon att Oskar kissar på sängen som Mira ligger på. Kim begär en nakenbild från Ronja för att radera filmen.

3. Ronja berättar för Sanne om filmen och bilden. Kim är Sannes bror och Oskar och Mira är Ronjas och Sannes vänner och klasskamrater. Sanne är tveksam till att ringa polisen. Ronja går därifrån för att berätta för Oskar.

Utgå från exemplen ovan eller från egna exempel och diskutera frågorna nedan:

Hur försöker de lösa problemen?

Varför agerar de som de gör?

Finns det några alternativa lösningar? Hade de kunnat göra på något annat sätt? I så fall hur?

Finns det några personer utanför pjäsen som hade kunnat vara till hjälp?

Utveckling

Återskapa situationen ni valt och gestalta den precis som ni minns den från föreställningen. Prova därefter att gestalta den med en alternativ lösning. Som pedagog kan du gå emellan grupperna medan de arbetar och hjälpa till om de kör fast.

Visa upp era scener för varandra. Vill inte eleverna spela upp någon scen så går det lika bra att grupperna berättar för resten av klassen hur de arbetat och vad de kommit fram till.

Reflektera

Samlas efter att grupperna redovisat sina scener och prata om vad ni sett och kommit fram till. Varför tror ni att Sanne, Ronja och Oskar gjorde som de gjorde? Vad fick det för konsekvenser för handlingen? Skulle det vara möjligt för Sanne, Ronja och Oskar att lösa situationen på något annat sätt? Varför? Varför inte? Vad skulle ert förslag på lösning få för konsekvenser för resten av handlingen?

Viktigt inför övningen!

Viktigt i den här övningen är hur ni ger feedback till varandra och hur ni tittar på varandras scener. Påminn eleverna att vara konstruktiva och visa respekt för varandras arbete. Ett bra upplägg efter att en grupp visat sin scen kan vara att publiken först får besvara frågan: "Vad såg ni?" och reflektera över det utan att värdera. Därefter att gruppen får berätta lite om hur de tänkt.

DRAMAÖVNING: LJUD

I föreställningen Farligt används mycket ljud via hörlurar. Den här dramaövningen går ut på att skapa egna ljudverk och uppleva dessa.

Välj fyra personer som ska få uppleva ljudverket. De fyra lägger sig ner på golvet eller sätter sig på stolar i mitten av rummet och blundar. Resten av gruppen går ut ur rummet och bestämmer sig för en genre.

Exempel på genrer:

Skräck

Drama

Thriller

Romantisk komedi

Svart komedi

Såpopera

När gruppen utanför rummet (ljud-konstnärerna) är överens går de tyst in i rummet. Nu gäller det för ljud-konstnärerna att lyssna in och följa varandra i en ljudimprovisation på genren ni valt. Använd så lite ord som möjligt. Tänk snarare att ni ska skapa stämningar, som ett soundtrack till en film. Enstaka repliker får självklart användas om de är viktiga. Pröva olika dynamik. Ibland kan det vara mycket ljud, alla på en gång, ibland bara en person som gör något ljud. Hitta en början, en stegring och ett avslut på ljudverket.

När ljudverket är avslutat kan de fyra personerna (publiken) öppna ögonen. Publiken får först prata om vad de upplevde och gissa vilken genre de fått höra. Därefter kan ljud-konstnärerna kort berätta om vad de tänkt och hur det var att improvisera fram ljudverket. Utvärdera kort: kunde ljud-konstnärerna gjort på något annat sätt för att förtydliga något specifikt. Hur gick samarbetet? Byt så att alla får vara publik någon gång och så att alla får vara ljudkonstnärer.

Reflektera

Samlas i ring efteråt och låt var och en reflektera över hur de upplevde övningen. Här kan det också vara ett bra tillfälle att prata vidare om hur eleverna upplevde ljuden i föreställningen Farligt. Vad fick ni för associationer? Hur var utförandet och vilka val av ljud hade teatergruppen gjort? Varför?

Viktigt inför övningen!

Det kan vara känsligt för vissa att blunda så påminn eleverna om att behandla varandra med respekt. Vidare kan det vara bra att undvika att komma för nära eller ta på de som blundar, samt att använda för höga ljud eller göra plötsliga utfall mot någon som blundar.

SKAPA, RITA, MÅLA, KOLLAGE

Att arbeta med enskilt eller i mindre grupper.

- Med hjälp av olika material, färger och mönster kan eleverna skapa konst utifrån föreställningen.
- Låt alla fundera över föreställningen en liten stund. De får sedan genom kollage beskriva exempelvis karaktärer, ett minne från teaterupplevelsen eller en känsla utifrån pjäsen.
- Titta på varandras kollage och fånga upp betraktelser. Låt därefter den som skapat berätta hur den tänkte.

SKRIV ETT BREV TILL DIG SJÄLV

Låt eleverna skriva ett brev till sig själva. Lägg breven i kuvert, skriv namn och försegla noga! Var tydlig med att ingen annan kommer att läsa brevet än eleven själv. Dela förslagsvis ut breven när eleverna går ut nian, om ett år från dagens datum eller dylikt.

Inspiration till innehåll i brevet

NU

- Hälsning.
- Ort och datum
- Berätta om dig själv och din vardag just nu.
- Vad gillar du att göra efter skolan?
- Berätta om dina kompisar och/eller din familj?
- Vilken är din favoritbok/film/serie just nu?
- Skriv kort om något som händer i världen just nu, kanske något du sett på nyheterna eller läst i tidningen.

FRAMTID

- Vilka råd vill du ge till dig själv inför framtiden?
- Vad har du för drömmar?
- Beskriv dig själv om 15 år.
- Var bor du? Bor du själv eller tillsammans med någon?
- Jobbar du eller pluggar du? Med/till vad?
- Vad gör du på fritiden?

SKRIV EN EGEN FORTSÄTTNING

- VAD HÄNDE SEDAN? 「●REC」

Föreställningen *Farligt* slutade med en smäll, men vad hände sedan? Låt eleverna skriva egna berättelser som tar vid där pjäsen slutade.

Exempel på Rubriker

“Allt började med en smäll”

“Efter krocken var ingenting sig likt”

“Jag trodde aldrig att det skulle ske”

Exempel på frågor som kan sätta igång fantasin

Vad/Vem krockade bussen med?

Vad hände med Sanne, Oskar och Ronja?

Fortsatte de att vara vänner?

Vad hände med skolan och omgivningen?

Gick det att läsa om händelsen på nyheterna?

Hur gick det för Mira och Kim?

Det är möjligt att välja en persons perspektiv, till exempel Oskar, Ronja, Sanne, någon klasskamrat, lärare, rektor, Kim eller Mira och utifrån den beskriva vad som hände efter smällen.

SKRIV EN RECENSION

Låt eleverna uttrycka sina åsikter efter föreställningen genom att skriva en recension. Det går också bra att samtala i grupp utifrån rubrikerna och frågeställningarna nedan.

Inledning

Här skriver du vad föreställningen heter och vilka som har gjort den.

Presentation av föreställningens handling

Här skriver du vad föreställningen handlar om. Du behöver inte gå in på detaljer. Vilka personer var med? Var befann sig personerna? Berätta kort vad som hände.

Analys

Här skriver du om temat i pjäsen. Hade personerna i pjäsen något gemensamt? Fanns det något övergripande tema? (Som till exempel vänskap, kärlek, makt, att passa in, ensamhet) Varför tror du att de som har gjort pjäsen ville berätta den här historien?

Omdöme

Här skriver du dina personliga åsikter om pjäsen.

Förklara vad du bygger omdömet på. Ge gärna exempel ur pjäsen för att motivera dina åsikter.

Beskriv till exempel om något var särskilt intressant, roligt, tråkigt eller spännande. Undvik att skriva bara orden bra eller dålig. Om du tyckte den var bra, VAD var bra? Och VARFÖR tycker du det?

Avslutning

Här skriver du en formulering som riktar sig till den som läser din recension. Du kan till exempel välja att ge ett slags betyg på den (ex. fyra stjärnor av fem).

Du kan beskriva varför du tycker att man ska se pjäsen eller kanske varför man INTE ska se den.

PRATA MED ELEVERNA OM VART DE KAN VÄNDA SIG OM DE BEHÖVER STÖD

Prata gärna med dina elever om vart de kan vända sig om de behöver stöd. Kanske finns det en kurator på skolan? Eller en annan vuxen som kan vara bra att prata med om saker som man funderar mycket på eller om man behöver hjälp med något.

Nedan finns kontaktuppgifter till barnrättsorganisationen BRIS. Dit kan även du som vuxen vända dig för att få stöd och information kring frågor som rör barn.

www.bris.se

Bris telefonnummer är 116 111

Bris vuxentelefon är 077-150 50 50

